

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาย่านนาท

Participatory Management of School Administrators Affecting the
Effectiveness of Schools under the Office of Chai Nat Primary Educational
Service Area

สุพัตรา บัวกลม¹

ผศ.ดร.วิมล จันทร์แก้ว²

Supatra Buaklom¹

Asst.Prof.Dr.Wimon Chankaew²

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ
บัณฑิตวิทยาลัย

Abstract

This research aimed to study the level of participative management of school administrators, the level of school effectiveness under the jurisdiction of the Chai Nat Primary Educational Service Area Office, and the relationship between participative management of school administrators and school effectiveness under the same office. The sample group used in this study consisted of school administrators and teachers in primary schools under the Chai Nat Primary Educational Service Area Office in the academic year 2024. A proportional stratified random sampling method was used to ensure sample distribution according to school size, followed by simple random sampling within each subgroup. The sample size was determined using Yamane's formula (Yamane, 1970: 886–887), yielding a total of 304 participants. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) The overall level of participative management of school administrators under the Chai Nat Primary Educational Service Area Office was high. When considered by aspect, ranked from highest to lowest average, these were: participation in decision-making, participation in evaluation, participation in operations, and participation in benefits. 2) The overall effectiveness of schools under the Chai Nat Primary Educational Service Area Office was also high. When considered by aspect, ranked from highest to

lowest average, these were: the ability to produce students with high academic achievement, the ability to solve internal school problems, the ability to develop students' positive attitudes, and the ability to adapt and improve the school. 3) There was a statistically significant positive relationship at the .05 level between participative management of school administrators and school effectiveness. In conclusion, participative management by school administrators is a key factor affecting school effectiveness. Administrators who encourage participation from teachers, staff, parents, and the community in decision-making, operations, evaluations, and benefit sharing contribute to higher school effectiveness—especially in areas such as producing high-achieving students, solving internal problems, developing students' positive attitudes.

Keywords: School modification and development; Chai Nat Primary Educational Service Area Office; Participatory management

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1970: 886–887) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา 3) ด้านความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยผู้บริหารที่ส่งเสริมให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลสูงขึ้น โดยเฉพาะในด้านการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา การพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน

คำสำคัญ : การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท; การบริหารแบบมีส่วนร่วม

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งการสื่อสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นยุคของระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) หรือระบบเศรษฐกิจที่อาศัยการผลิต การแพร่กระจายและการใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการผลักดันให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการแข่งขันสำหรับสังคมโลกในปัจจุบัน ซึ่งข้อได้เปรียบของการแข่งขันในโลกเศรษฐกิจ คือ การคิดค้นสิ่งใหม่ (Innovate) และการเปลี่ยนแปลง (Change) ได้รวดเร็วกว่าผู้อื่น องค์ประกอบของการนำไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ ได้แก่ นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีและการคมนาคม และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ (2550: 57) การพัฒนาสถานศึกษาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรให้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระบบการบริหารภายในองค์กรให้ก้าวทันต่อสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคนในองค์กรต้องยอมรับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เจตคติ ให้พร้อมที่จะพัฒนาตนเองและองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นกำลังขับเคลื่อนขององค์กรเพื่อให้องค์กรอยู่รอดและประสบความสำเร็จ สถานศึกษาในฐานะองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา จึงมีการวางแผนงานกลยุทธ์และนโยบายในการจัดการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร เพื่อให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสามารถขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและหลักการที่ตั้งไว้ อีกทั้งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาสถิติของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 1) สาเหตุสำคัญของการขาดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา คือ การรวมศูนย์อำนาจในส่วนกลางมากเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ การใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างไม่มีประสิทธิภาพ มีการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่ทันสมัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2561 : 28) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกลวิธีหนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงการที่จะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพผู้บริหารควร ได้นำหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนร่วมรับผิดชอบ ตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องของสร้างความเข้มแข็ง ในการบริหารโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่อง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2553: 8)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิคและวิธีการบริหารที่หลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปบริหาร สถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด และให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ สถานศึกษากำหนด การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นมืออาชีพ จึงจะนำสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้อง อาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและ ทุกฝ่าย ทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องของภายนอกสถานศึกษา และการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล ตลอดจนทั้งการอาศัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การที่องค์กรหรือสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดจะเป็น เครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็คือ ประสิทธิภาพองค์กร (Organizational effectiveness) ประสิทธิภาพองค์กรมีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหาร เป็นการแสดงถึงการบรรลุ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์กร (New Jersey: Prentice Hall. 1964: 64) ถ้าองค์กรสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็สามารถดำรงอยู่ต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย องค์กรนั้นก็ล่มสลายไป ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวชี้วัดที่เป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้าย ถึงความสำเร็จในการบริหารองค์กร แต่การที่จะทำให้ประสิทธิผลบังเกิดขึ้นได้อาจต้องอาศัยกระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งต้อง ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย และการที่จะสามารถทำให้บุคลากรในองค์กรทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องใช้หลักการแบบมีส่วนร่วมเข้าสนับสนุน ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายโดยต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้ เนื่องจากเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของแต่ละ องค์กรคือสิ่งที่สมาชิกทุกคนในองค์กรต้องรับรู้ร่วมกันและมุ่งไปเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตเพื่อตอบสนองเป้าประสงค์และ วัตถุประสงค์นั้น (พงษ์เทพ จันทสุวรรณ. 2558: 176) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิผลของโรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนมีความ เกี่ยวข้องกัน ซึ่งการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมก็เป็นรูปแบบการบริหารที่สามารถนำไปสู่ประสิทธิผลที่เป็นที่พอใจของ โรงเรียนได้ หากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ได้จัดระบบการบริหารที่ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพก็จะทำให้ภาพรวมของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้นตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ แต่หาก ผู้บริหารขาดการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจังอาจทำให้การพัฒนางานบางอย่างดำเนินการไม่ต่อเนื่องส่งผลให้ ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข ประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่จะไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการ บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และสามารถนำข้อมูลไป ใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ดังนี้ 1.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและแนวคิดของนักวิชาการของ คมนกร นาควารีย์ (2559: 5), ชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563: 6), สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561: 27), จิตรา แก้วมะ (2563: 12), วัชรกร ชวดกลางลา (2565: 12), ธร สุนทรายุทธ (2551: 541-542), เสาวนีย์ เตือนเด่น และคณะ (2558: 8), Cohen & Uphoff. (1980: 213 – 218) และ Shadid. (1982: 122) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 1.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 1.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 1.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 1.2 ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามแนวคิดของ มอทท์ (Mott. 1972: 188) ได้กำหนดองค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษาไว้ดังนี้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1.2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 1.2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 1.2.4 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 1.2.5 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนและครูใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,406 คน (รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. ข้อมูลครู ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2567) จากโรงเรียน จำนวน 157 โรงเรียน แบ่งเป็น อำเภอชัยนาท จำนวน 23 โรงเรียน อำเภอมโนรมย์ จำนวน 13 โรงเรียน อำเภอวัดสิงห์ จำนวน 10 โรงเรียน อำเภอสรรพยา จำนวน 21 โรงเรียน อำเภอสรรคบุรี จำนวน 33 โรงเรียน อำเภอหันคา จำนวน 35 โรงเรียน อำเภอหนองมะโมง จำนวน 14 โรงเรียน และอำเภอเนินขาม จำนวน 8 โรงเรียน 2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามสถานภาพและเทียบสัดส่วนจากประชากรตามขนาดของโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทามาเน่ (Yamane. 1970: 886-887) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2.3 ความสามารถในการ

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 2.4 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 2.5 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เพ็ญประภา สมพงษ์ (2563: 26) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรกับองค์กรหรือสถานศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือกลุ่มบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรวมแก้ปัญหา รวมกำหนดวิธีการทำงาน เป็นการระดมความคิดความร่วมมือจากบุคลากรภายในองค์กรเป็นการกระจายอำนาจเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ชนิดาภา ลีคำงาม (2564: 30) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจ วางแผนในกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมและการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากบทเรียนร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติงานและการประเมินผล เพื่อให้องค์กรขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับผลประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ทัศนีย์ ใจดี (2560: 16) กล่าวว่า งานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษาหรือโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยย่อยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อผู้เรียนในเรื่องการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้านจนเต็มศักยภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นภาระของผู้บริหาร ครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคภูมิ ทองลาด (2561: 26) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงสุดเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามภารกิจของสถานศึกษา รวมถึงกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่าย ต้องร่วมมือกันดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อมาตรฐาน และคุณภาพทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นไปเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัญญ์วิญญู ธาริบุญญ (2558: 122) ได้ทำการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ความผูกพันต่อองค์กร การพัฒนาทีม การกระจายอำนาจ การไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และ

เป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ และเข้าใจธรรมชาติขององค์การ 2. ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ คือ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ บรรยากาศการทำงานที่ปราศจากพิธีรีตอง การมีส่วนร่วม การรับฟังซึ่งกันและกัน ความไม่เห็นด้วยในทางบวก ความเห็นพ้องกัน การสื่อสารที่เปิดเผยบทบาทและการมอบหมายงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำร่วมความสัมพันธ์กับภายนอก รูปแบบการทำงานที่หลากหลายและการประเมินผลงานของตนเอง 3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ ($r = 0.58$) ด้านความผูกพันต่อองค์การ ($r = 0.53$) และด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ($r = 0.43$) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย

ศิริลักษณ์ แซ่โค้ว (2558: ง) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยการใช้อำนาจใช้ทฤษฎีของเฟรนช์และราเวน (French and Raven) 7 ประการประกอบด้วย อำนาจการให้รางวัล อำนาจการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจการอ้างอิง อำนาจจากความเชี่ยวชาญ อำนาจจากข่าวสารข้อมูล และอำนาจการพึ่งพา ส่วนประสิทธิผลของสถานศึกษาใช้แนวคิดของมอทท์ (Mott) 4 ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า 1) การใช้อำนาจของผู้บริหารกลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ อำนาจข่าวสารข้อมูล อำนาจพึ่งพาและอำนาจจากความเชี่ยวชาญตามลำดับ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาและด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษากลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การบริหารแบบมีส่วนร่วมและประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ทำให้ทราบถึงแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ทั้งการมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นการลงมือปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน โดยอาศัยแนวคิดที่สามารถทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดประสิทธิภาพ คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทุกคนมีงานมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายขององค์กร ทุ่มเท มุ่งมั่นและตั้งใจ มีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ โดยมีผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุน ผลการปฏิบัติงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาก็จะส่งผลให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทำให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Productivity) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Adaptivity) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Felicity) ซึ่งหากสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพด้วยการนำแนวคิดและ

ทฤษฎีดังกล่าวมาพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษาแล้วนั้น ก็นับเป็นความสำเร็จอย่างแท้จริงของทุกสถานศึกษา ทั้งนี้จุดเริ่มต้นของการสร้างความสำเร็จในสถานศึกษานั้น จะต้องมาจากกระบวนการบริหารจัดการโดยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการบริหารอย่างรอบด้านเป็นผู้ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย นำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของครู ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 4 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยทำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้อนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ หากโรงเรียนใดติดขัดด้านการคมนาคม ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตอบแบบสอบถามในช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น google form เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม 3. ผู้วิจัยติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชัยนาท หลังจากแจกแบบสอบถามไปแล้วหนึ่งสัปดาห์ 4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

นินการรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาจัดระบบข้อมูลลงรหัส จำนวน 320 ฉบับ 2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน คำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย 3. วิเคราะห์

ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ด้วยการกำหนดเกณฑ์และความหมายของข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การแปลความหมายค่าคะแนนของแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สามารถแปลความหมายได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556: 120-127)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพทั่วไป

N = 320

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	140	43.75
หญิง	180	56.25
รวม	320	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	59	18.44
31 – 40 ปี	114	35.63
41 – 50 ปี	84	26.25
51 ปีขึ้นไป	63	19.69
รวม	320	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	63	19.69
ปริญญาตรี	155	48.44
ปริญญาโท	82	25.63
ปริญญาเอก	20	6.25
รวม	320	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	142	44.38
10 – 20 ปี	135	42.19
มากกว่า 20 ปี	43	13.44
รวม	320	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่และร้อยละ จำแนกตามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 140

คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 35.63 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 18.44 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 48.44 รองลงมาคือ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.63 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 19.69 และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 – 20 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 42.19 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 13.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมและรายด้าน

N = 320

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ผลการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.25	.379	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.26	.317	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.23	.299	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.24	.286	มาก
ภาพรวม (X_{tot})	4.25	.181	มาก

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.25, S.D. = 0.181) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.26, S.D. = 0.317) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.25, S.D. = 0.379) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.24, S.D. = 0.286) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.23, S.D. = 0.299)

อภิปรายผล

1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท จากการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยนาท มีประสบการณ์ในการบริหารมาก โดยกลุ่มผู้บริหารยุคใหม่ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ อาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน การประชุม การรายงานและติดตามผล รวมถึงผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อช่วยในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนวนศ แกวนุช (2565: 55–56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในอำเภอบ้านด่าน ลานหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมและระดับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในอำเภอบ้านด่านลานหอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เหมรานนท์ (2564: 69–70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา แก้วมะ (2563: 186–189) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีทักษะในการบริหารงานที่ดีมีกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ ผู้บริหารผ่านการอบรมหลักสูตรพัฒนา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมาอย่างเข้มข้น จึงมีทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครู บุคลากร นักเรียน ตลอดจนชุมชนพื้นที่โดยรอบโรงเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนานักเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน กระตุ้นให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมที่ตรงตามหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีในการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพด้วยเครื่องมือการวัดผลที่ตรงตามศักยภาพของนักเรียน ครูสามารถจัดกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกำหนดนโยบายและรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของผู้ปกครองเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างโรงเรียนชุมชนและองค์กรภายนอกเพื่อพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เหมรานนท์ (2564: 69–70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา แก้วมะ (2563: 186–189) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ร่องเมือง (2562: 33) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเป็นรายด้าน กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การบริหารแบบมี

ส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.140^*$) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.116^*$) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเป็นรายด้าน กับประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.206^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.200^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.196^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.189^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กับความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.179^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.171^{**}$) ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเป็นรายด้านกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในลักษณะคล้อยตามกัน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กับความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย ($r=0.127^*$)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกับครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอก่อนการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สร้างช่องทางให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารงานของสถานศึกษา 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา จัดทำระบบการรับฟังข้อเสนอแนะและนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดระบบการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มอบหมายงานให้ครูตามความรู้ความสามารถและความถนัด และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ สนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องยกย่องชมเชยครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นและจัดสวัสดิการที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารอบนอก เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา เพิ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรเพิ่มตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารแบบมีส่วนร่วมศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพิ่มการศึกษาด้านความผูกพันต่อองค์กรและความพึงพอใจในการทำงาน ศึกษาผลกระทบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อนวัตกรรมการศึกษา

References

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- กัญญ์ณัญญ์ ธารีบุญ. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University 8, 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2558*
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์
- จตุพร จินาพันธ์. (2560). แรงจูงใจของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. *วารสารศึกษาศาสตร์ 28, 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2560*
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการ. ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2556). ทฤษฎีองค์การ มุมมองต่างกระบวนทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ดี.เค.ปริ้นติ้งแอนด์ดีสทริบิวชัน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นฤมล เจริญพรสกุล. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ 11, 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2559*
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. ม.ป.ท.
- พัชรพร ทวยสงฆ์. (2552). นวัตกรรมการบริหาร. นครศรีธรรมราช: ราชประชานุเคราะห์.
- พิทยา บวรพัฒนา. (2552). ทฤษฎีองค์การสาธาณณะ. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- วินัย ดิสงส์. (2550). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ธารอักษร จำกัด.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8, กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศมนกร นาควารี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 31. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริลักษณ์ แซ่ควัว. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มศรีราชา 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยร่มเกล้า จำกัด
- อำภา สมันพีช. (2561). *การมีส่วนร่วมในการบริหารกับความยืดหยุ่นผู้พันกับองค์การของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- อุทุมพร จามรมานและคณะ. (2553). *การควบคุม การวัดประเมินและการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alastair T. White. (1982). *Community Participation: Current Issue and Lesson Learned*. New York: United Nations Children's Fund. p 8.
- Cameron K. M and Whetten W. E., (1982). *Human Relations, Overcoming Resistance to Change 1*, November: p.99.
- Charls R. Milton, (1981). *Human Behavior in Organization*, Eaglewood Cliffs, New Jersey: Prentice–Hall Inc., pp.11–12.
- Davis, Keith., (1981). *Human Behavior at Work: Organization Behavior*. New York: McGraw–Hill, p.23.
- Edgar H. Schein. (1970). *Organization Psychology*. Englewood Cliffs: New Jersey: Prentice–Hall Inc., p.177.
- Ford, R.C. Amanti.B.R. and Heaton,C.P. (1988). *Organization Theory: a Integrative Approach*. New York: Harper & Row publishers. p.56.
- Gary Dessler. (1986). *Organization Theory: Intricating Structure and Behavior*. Englewoof Cliff: New Jersey: Prentice Hall. p.68.
- Gibson J. L and others., (2012). *Organizations: Behavior, Structure, Processes, 14th ed*. New York McGraw–Hill, pp. 12–27.
- Gray A. Yukl. (1981). *Leadership in Organization*. New York: Prentice–Hill, pp. 208 – 209
- Gregory B. Northcraft and Margaret A. Neal. (1990). *Organization Behavior: A Management Challenge*. Chicago: The Dryden Press. P.14.
- Hall.R.H, (1991). *Organization Structures Processes and Outcomes*. Prentice Hall: International, Inc. p.249.
- Jame L. Gibson and other. (2000). *Organization: Behavior, Structure Process*. 3rd ed., Dallas; Texas: Business Publications, Inc., p.55.
- John W. Hunt, (1972). *The Restless Organization*, Sydney: John Wiley & Sons, p. 55.
- Joseph P. Campbell, (1977). *On the Nature of Organizational Effectiveness*, San Francisco: Jossey–Bass Publishers, pp. 132–135.
- Katz and Robert L. Kahn, (1987). *The Social Psychology of Organizations*. New York: John Wiley & Sons, pp. 144–145.
- Lee J. Cronbach, (1974). *Essentials of Psychological Testing, 3rd ed*. New York: Harper & Row Publisher, p. 161.
- Mahoney T. A. & Weitzel W., (1969). *Managerial models of organizational effectiveness, Administrative Science Quarterly*, pp. 357–365.
- Marshall Sashkin. (1982). *A manager's guide to participative management*. New York: AMA Membership Publication Division. pp.110–113.

-
- Mary S. Thibodeaux and Edward Favilla, (1996). *Organizational Effectiveness and Commitment Through Strategic Management*. Industrial Management & Data System, pp. 1–2.
- Mike Walsh. (1999). *Building a Successful School*. London: Dogan Page Ltd, p.56.
- Parsons J. L., (1994). *An examination of the relationship between participative management and perceived institutional effectiveness in North Carolina community colleges*. Dissertation Abstracts International, pp. 51–63.
- Paul E. Mott. (1972). *The Characteristic of Effective Organization*. New York: Harper and Row. P.398.
- Rensis Likert, (1961). *New Pattern of Management*. New York: McGraw–Hill Book Company, p.74.
- Rensis Likert. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw–Hill Book Company, p. 223.
- Richard M. Steers. (1977). *Organization Effectiveness, Organizational effectiveness: A behavioral view*. California: Goodyear Publishers Inc, pp.6–7.
- Robert E. Quinn and John Rohr Baugh, (1983). “A Spatial Model of Effectiveness Criteria: Toward a Competing Values Approach to Organizational Analysis,” *Management Science* 5,29 (April). pp.63–77.
- Russell C. Swansburg. (1991). *Management and Leadership for Nurse manager*, p.390.
- Sammons & Mortimore, (2024). *School Effectiveness and Value Added Measure*, Accessed December 15, 2024, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0969594940010307>
- Stephen P. P. Robins and Neil Barnwell. (1990) *Organization Theory Concept and Case*, 3rd ed, Englewood Cliffs, (NJ: Prentice Hall. p.356.
- Stephen P. Robbins, (1983). *Organization Theory: The Structure and Design of Organizations*, Eaglewood Cliff, New Jersey: Prentice–Hall, Inc., pp. 24–41.
- Thendore Caplow. (1964). *Principle of organizational*. New York Harcourt, Brace and World, pp.119–124.
- Tysk L. Vappu., (1998). “Insiders and Outsiders: Woman's Movement and Organizational Effectiveness,” *Canadian Review of Sociology and Anthropology* 33,3 (November 1998): pp.391–410.
- Warren G. Bennis. (1971). *The Concept of Organization Health in Chang Organizational*, New York: McGraw–Hill, p. 133.
- Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel. (1998). *Education administration: Theory research and practice*. p.379.
- William P. Anthony. (1980). *Participate Management*. 13.
- Yamane. (1970). *Statistics: An Introductory Analysis*. Second Edition. Harper & Row 886–887.